

SEGVRANTÇARIC. 55

Nola eizugun gueroço segurançaris.

CAP. IV.

Adaquigu, orai darabillagun bicitce, bicitce galxtoa dela: eta gutçaz ongui, içaitcecoz, bicitce galxto haur vici behar dugula.

Ordea pontua da, ea noiz vicio dugun. Eta çue dioçu, Guero. Baiña nie diot een ez guero, baiña, orai. Dacufagun ea ceñee dioen hobequi, ceñee duen arraçoña. Eta eracufreco een nie dudala, eta çu çoacilla, hurg eguina eta bide errealetic eta çabaletic aldazua eta errebelatua. Erradaçu behin, eguitceco hunetan sarçhu baiño lehen. Çue baiñoçu een, guero onduco çarela, guero behar diren deçarguac, eta eguin bideac eguinen diturçula. Non duçu Guero horren segurançaz? Estaquçu, erran comuna den beçala, eztelez herioçcea beçain gauça seguric, eta orena noiz içanen den beçain guti guertburic?

Gure bicitce hupec haindu emendu flacoa eta eria, een ongui mingatcera, ecin bastera raquegu, bihar eguinendugu, hunelaco, edo ^{12.oh. in} lialaco gauça. Baiña erran behar dugu, ^{10.oh. sua epistol.} done iacuec dioen beçala. *Si Dominus velu-* cap. 4.
erit, & si vixerimus, faciemus hoc ant aliud. Bai-

SECVRANTCARIC: 57

berrearequin iñthasas daudecilla, meça engangabo, belha eginean vizen dute iñzaguetiaz, ez eta hai, alco den leceuan, amagat eta iuranteos eguren dute, etagueti erraren dute. Baldinba ez añaletz ilunengate, hunein gañça appurra garte, eta linceo erraxqui egun dudara garte iñthasas. Bada erran nahi deraquit eeen ceren horren gañça errachean, appurrean eta tipian eente linceotafuna eta linceoren maniaz contu gutie gultea etacusi duqun, aldeaz are hori garte iñfernaco çarela.

Baldin linceoa manatu bacinlea, egun guztiaz batut cindecilla; quibatun edoñatze baren garnean, ofieran lartlu gabe eteen cindecilla. Celicio bat, cerdazi gurreco bat, lartu arras berli ere etabi ceneçalareda lincean, hune loco berce manamendu garte bat, eman iñthasatçen, baditaditçatequeyela mirelkeco, ez complicea; eta ez complice agatie ere iñan cendaqueyela cerbat ilel ncuta eta elacuro. Baina gañça tipian eta errachean, sagar baten deheçuan, cer defencusa, cer elacuen abal duqueçen?

A danee anhiatz fabore eta abantail erreçibitu çuen linceoa gatie, eta guero hequen guztien buruan, quhatz bat teñialatu batçien on berce guztietarie bat, haina haren fruitu, etceçala ian, Manamendu erraçç, debeçcu tipia ibeni errauean; eta guztietequit

E

58 EZTVGVLA GVEROCO

ere, et çuen beguiratu, et çuen complicitu, hant-
si çuen, ian çuen, arraçoiuez beraz, errazta fun-
hura gatic, bera gatic ere, condenatu çuen be-
re ondoko guztiequin heriotzera: ceten on-
do cete ere, haren naturaleça hartu bait çu-
ren. Gauça, debecena, xtripada, baiña desobe-
diencia handia. Eta hala iustuqui dago, gure
contra sententia emana: iustuqui gaude, be-
riotzera condenatuac: eta estiaquigu nozco.
Beraz baldin gurete buruoz contu onic, e-
man nahi badugu, condenaturic dagoen batec
beça a, behar dugu, egon bici, eta, gouernatu.

Garcelean dagoenac, iaquiten duenean,
condenatu dela biciaren gaitzera, norc erra-
nendu nola iristeteen den? cein gogoetatu
jaitcen den? Haslenda hars beharapin egui-
ten, alde batara eta bertzera itzultzen. Eta
icustitric ezuela erremedioric, ezuela es-
capalceric; hartzeintu lehentz bertez gogo-
eti molde barçue. Munduaz era munducoe-
eisticeen du, ezta hetçaz contutic eguiten. Be-
re conciençiaz, bere arimac derouca eguitre-
co. Bere beçeatuac pensatzeintu, ahalic eta
hobequena coteistatzeintu; batari eta bert-
ceatr barçatamendu escatcençayé. Finean a-
hal beganbat, bere conciençia descargaturic,
eta garbituric, heriotzeari iguriquitcendio.

Bada garcelean condenaturic dagoen hare
beçala, hala prestaturic, hare diuengogoe-
tequín, behar dugu gure ere, egô, bici etaibili,

SEGVRANTÇARIC. 59

hura bihar amuneco beçala, gu ere, ez iaquin
noizco, venturaz gaurco, iaicoaz beraz, ia-
incoaz sententia etnanic condenatuac gauden-
naz gueroztic,

Sarbalitça iusticiac hainar guigon garce-
lean barrera vrecabera condenaturic; eta
handic athera balitça gaitcera egun bat, eta
bihar edo bertec egun batez bertcebat, edo
bia. Othe ligatene nehor ere, hequen ar-
tean, bicitce luccaren esperançala luenic? Edo
ceren ezuten lehena atherarcen, alquena i-
çanen dela legur licenit? Estue vzte. Bada
mundu haureza bertce gauçatic, gure heri-
ocera condenaturic gaudenon garcele bat
baicen. Eta garcele huuetatit atheratcen gai-
tu iaicoaren iusticiac, egun bat, bihar bertce
bat; bata lehen, bertcea guero, eztaqui ne-
horc noiz, ezta legurancçatic. Beraz gauden
etne, gauden prestic segurancçatic eztauz
gueroztic.

§. 1.

Comunzqui ahortan dabillan solhasa da.
Eztaugu guerozo legurancçatic, bethi ga-
ta perilecan, Eta halada eguia. Ceren gutien
vzte dugunean, guture gogarenic gaudenean
eta alicinerat ere auzitaz gauçaren eguitceco
gogohartcen dugunean, atzaparcen baicatu
heriotetac.

E 2

60 EZTVGVLA GVEROCO

Recl. 9.

Nescit homo finem suum, sed sicut pisces capiuntur homo, & aures laqueo comprehenduntur; sic capiuntur homines tempore malo. Eztaqui guisonac bere hnaren berrie, bañia nola atnuac atcemaiten baititu arrainac, eta hegaztinac segadac; hala guisonac ere atcemaiten bere heriotceac. Arrajia alha denean, bazeti datchecanean, eta bere vñez hoëquienic dagonean, atrapatcen du atrancaleac; eta bai hegaztina ere ihiztarjac. Hala atrapatcen du bada beccatorea ere heriotceac bere beccaturey bere gogarene datchetenean, goçoquienic allia çayenean, eta gutien vñe duenean.

Midicuen erratada, presuna batec, sendoen denean, duela ericeco perñic gnehien. Eta hala noiz eta vñe baituçu, heriotceac çure gauric dagoela verñienic, orduan oh: dago comuniqui hurbilenic. Corrac pagatu diuçunean; etche berria eguin duçunean; vineac ezcondu diuçunean. Finean çure eguitecoey garaituñic, baque on batean taceera, eta cerbait solegu eta plazer çure butuari emaitera prestatcen çarenean, han da bere hala heriotcea.

Ezcara deus ere, beiraquiaren pate garaeta acc beiraquia basilio perños era hantscorrago. Eztagu beiraquitac heçanbat indar eta sopportu ere. *Quid fragilium vase vitreo? & tamen firmius & durat per secula. Et si casus vitreo vasi imminuit, sanatus ei & febris non timeat, dicit*

Augst. ser.
3. de verbis
Dom. 1010.
10

SEGVRANTÇARIC. 61

San Agustinec. Cerda beirazco vntcia biniõ gauça samurra gorie eta hauts corragoric? Eta alabaiña ailtchateen eta beguiratcen donean, irauten du mende mende. Ceren etortcearen perit badu ere ez ordez ezta suetzeraren edo çahartcearen perille. Beraz beiraquia haiño perilo, ago gara eta ezteus ago. Ceren belaztoparic, etotirie, edo eritasunie, ez guerttharuagaric ere, eta geure buruac ahatic eta hobequiena errecaizatu eta beguiratu agatic ere, adinae berac eramaiten baicaitu.

Bethi goaci, ezara behin ere barateen. *Quasi aqua dilabimur.* Vrasen pare gara: vtz 2. Reg. 1: beçala hurburteen gara. *Corpora nostra rapiuntur, flumen in mare.* Cure gorputzue vrtla- Senec. epil. 36 terra beçala dohaci. *In idem flumen bis non descendimus: manet idem fluminis nomen, aqua transmissa est.* Ezara behinere vr batetã biatan satecen (dio Senecae) vrasen icena bethi da bat, ez ordea vra. Ceren nola bethi baitoha, eta bethi aldatuaz, ezra behin ere lehena. Ezera bada gu ere, nola bethiere baiçaci, eta bethi aldatuaz, eta muthariaz, ezara behin ere lehena. Eta ezpote bethi eçaqu, nola presua bat gazterie çahartcera, eta are batçuraz vrthetie vrthera ere, aldatcen eta ezetateen den idurian ere, lehena ezitruclia iartcen den, coin different eguiten den.

Vita nostra nauigans similis est, ut namque qui navigat, stat, iacet, vadit, quin impulsu maris ad- Greg. epil 16. tom. 2

62 EZTVGVLA GVEROCO

erimur. Gure bicitea ita safoz dohana beçala da (dio San Gregorioe) ita safoz dohana, iatean, edatean, lo datçanean, eta gre iarriric dagoe-nezu ere, bado ha, ezta orduan ere barateen. Ceren vntciac, nahi ezpadu ere berequin baitaraina, Hala garamarça bada gu ere gueure adinac eta demborac berequin; ezta pausatceric, ezta gueldiceric eta ez tricatceric.

Galdeguiten deratçutenean, conbat vrthe ditutçun, eta ihar desten duçunean, hogoy edo hogoy eta hamar ditutçula, ceren ceure con-tuan hala baititutçun, baditudi ezitçula ongui ihardesten. Ceren San Agustinez dioen beçala. *Añni nostri venimus, tu es, non enim venimus ut sis nobiscum.* Gure vrtheac et horreen dira ioaiteco, eta ez gurequin egoiteco: iragan dira, beraz ecin deraquegu baitugula. Eta hala baldin vrthe hequen buruan, jar bagaiteci hetçaz, cer eguin diren gogocan, eztugu deus editenen Aitcixic iccullitico dugu, sentitu gabe, ioan çaiçquigula, eta nola ezraqi gula çahartu gazeia. *Tempora labuntur, sacrisque senescimus annis.* Demborac badohaci, eta vrtheichil batçuez, hotic eta habarrotic egulu gabe çahartcen gara.

Eraizenda, honelaco bici çaru cen hirur hogoy vrthez, baitia hobequi erran liteque, hil ceta hirur hogoy vrthez. Ceren sortcen garenean, hasten gara hiltcen, orduan abiatcen gara, eta ezcaza behin ere baratcen. Le-

August. in
plalm. 63.

Ouid. lib.
6. fasto.

Vide Au-
gustin pal
427. 10. 8.

SEGYRANTÇARIC. 63

henichilteen da haurtafunas: haurtafunaren
 ondoan hilteen da, morroinafunas: morroin-
 afunarê ondoan hilteen da gaztetafunas: ga-
 tetafunaren ondoan hilteen da çahartafunas:
 çahartafunaren ondoan hilteenda semonta-
 funa. Adin guztiaç eleccarri darraitça: iragat-
 tea era hiltceaguztia da bat: bata bettearen
 ondoan dohari, halaco moldeç, ecen azquen
 adina dathorreneco, accabatu baitirate lehe-
 neco guztiaç. Ceren San Gregorioç dioen
 beçala. *Ipse enim quotidianus defletas, quid aliud*
est, quam quendam proximas moria? Egungie e-
 gunera ahitce era slacatce hura, cerda, luça-
 ro hiltce bai baicen? Quia iratchequiric da-
 goenean, bici da, eta orduan hiltcenda, ceren
 orduan ahitcen baita. Erratceaz biciccen da,
 eta erratceaz hiltcenda. Hala bada gu ere,
 bicitceaz hiltcengara, eta hiltceaz biciccen.
 Ceren bicitcen garenean hilteen baicara. Eta
 cenbatenaz era guehiago biçitcen baicara,
 hanbatenaz herroteco poreira hurbiltcen a-
 goçgara. Hala erraten du Senetac. *Quotidie*
morimur, quotidie animi demitur aliqua pars vite.
 Egungo hiltcen gara, ceren egun oro gure
 bicitceari cenbait pochin era parte guticcen
 eta edoquitcen baitçaça. Eta are hæten era
 handitcen garenean ere, gure biciattipitcen
 era laburteen da, Berli doha, eta bechin ioaneç
 guero, eta ioan denaren bihurtceric, eta ez
 echorquignaren segmantçarie.

Greg. tom.
 17. super
 Euang.

Senec. epist.
 24.

Pagin-

64 EZTVGVLY GVEROCO

§. 2.

ERraiten ohi dugu. Venturaz egun hillen gara, venturaz bihar, ezagunoren baten segurantzarik: beraz lehen baino lehen, behar dugu bide oncan jarri, enganatuac gurucha ez zaitecin. Huc la erraiten dugu, eta erraiten oñgu eguiten dugu; ordea oñratzea beñi ere gueroco raiten dugu: heriotzea çahartcera coçat, egortzen eta ordenatzen dugu. Ecin sinherz deçaquegu, adinac berac accaba artcino, accabatucogarela. Beran bai nahi dutçun beçanbat; venturaz bihar hillen, venturaz gaur, venturaz ez çahartuco. Ordea çahartuco baiquina beçala gueure gauça guztiaç eguin. Gueure nahiarequin batean, gueure guçoac hanbat segurantz emaiten deracu, non çahartu hutezco ponturaino, ez carla hillen iduriteen bait çaicu.

Genl. 3.

Erian ceratuenen deçabruac gure lehenbicicocaita amey. *Namquam moriemini.* Etçarete hillen, sinherçi çuren bere hala, eta sinherçi ere colpe batez osloqui, dudatu gabe. Eta dembora hartan etcen hain miresteço, hali sinhestea. Ceren nola baitciren munduco lehenbicicocac, etçiaquien oraino heriotcearen bertiric, etçuten nehor hiltcen ceta becuñi, eta halatan ertaxqui enganaruciruen. Hala bada nahi guinizuzque gu ere enganatu; molde berean nahi leraçuegu guri ere, ezça-

SEGVRANTÇARIC. 65

zela hillen, sinhers araci. Ordea nola gure o-
rai bertceren barchan icoufiz, eta gure barchan
ere çaharceaz eta slacatceaz frogatus,
bairaquigu segurqui eta guetzhinqui, hil
behar dugula, ezrugula itçurteric, eta ez ne-
hoizco segurantçaric; ecin engana gaitçaque
gu, gure lehëbicio aita ama hec beçain errax-
qui. Gurequis corçar, guri ezcarela hillen sin-
hers arzeicceco, edo sinhiesten baiquendu be-
çala, eraguitceco, bertce bide bat harteen du,
bertce loco thailubat iocatcen du, bertce
marthaz eta traçaz vfatcen du. Ez osloqui, ez
colpe bateg, baina oppurbana era egutetic e-
gunera luçatiz ataparten gaitu. Sinhers ara-
cicen deracu, ezcarela egun hillen, ezcarela
bihar hillen, eta bihar beçain eppe luçeric
ez, eta ez bihar arteiño bicitenco esperantça
ezuenic: era halatzen era handic, nola ezpar-
tugu vste egun hillen garala eta ez bihar ere,
bienteen gara, segue baiquina beçala, edo se-
culan, hillen ezcarela, baiquiniaqui beçala.

§ 3.

EZtaquigu noiz hillen garen, eztaquigu
noiz içanen den gure azquen eguna: ez-
ta beraz arraçoin, iaquin deçagun, noiz iça-
neu ezten ere. Ordea badirudi ecen, noiz i-
çanen den ezpadaquigu ere, badaquigula
noiz içanen ezten. Ceren errasten dugu ecen

66 EZTVGVLA GVEROCO

guero, berece vrthean onduco garela; orduan huncelaco era halaco descargu eguinen ditugula, beraz badaquigu ezteia anarterainoizanen, bitarican igurifunico çaicula, edo behintçat erraiten era eguiten bedere badugu, baiquiniaqui beçala.

Gue nahi guenduque eguin gueture biciteceaz, eta bicitecco demboraz, oihai puscabatez eguiten duguna. Oihalaren parte bar, neurteen eta ordenatcen dugu çapataco, bertee parte bat, jacataco, eta gaiteracoa behar diren, bertee soñitecoen eguitcco. Hala bada, oihalaren beçala, gueture biciteceatê ere taun, iabe era nabusi baiquina beçala, ordenatcen dugu biciteceaten parte bat, eta parrerie hobetena eta çaiena, gaiteratauna, munduarentçat, eta guero gaiteracoa, çaitoena, çaharatauna, iaincoarentçat. *Quod in manu fortuna positum est, disponis, quod in tua dimittis*, dio Senecac. Echorquicuneco gauçac, fortunaren elçuan eta venturan daudecinac, nahiditurçu, oraidanie gouernatu; traçatu era destatu: eta presentecoac, çeture elçuan ditucunac, vizten diturçu gaitetac: duçunaz eztuçu contutic eguiten, eta eztuçunaz, eguin gogo duçu miracuitlu. Orai iaincoac emaiten derauzquitçun biciteca, ofatuna, indarra, anicea eta onbasunac nahiditurçu, iaincoaren beraren contra çabiltçala higatu era galdu, eta guero, oraino eman ezterauzquitçunac, eta venturaz

Seneca de
breuitate
vite cap. 9.

SEGVRANTÇARIC. 67

emahen ere ezterauz quicunac dioçu eeen,
haren cerbitçuan emplegatuco dirutçula.
Iccuffaçu ceure infutafuba, delgouernua eta
galreeco bidea.

Niniuitec penitencia eguiteco berrogoy e-
gunen eppa, efpacioa eta segurantaçarela-
ric, hartara behatu gabe eta azquen egunaten
beguira egon gabe, berehala, lehenbiceco e-
gunean, hafi ciren penitencia eguiten eta bere
faltèn eze mediatcen; eta handie eta hala-
ian falharu ciren. Cergatic bada guc ere, ez-
tugu hala eguinen? Cergatic vrei behar dugu
gueroço, ez berrogoy egunen baifia batan e-
re, segurantçaric ez tuginaz gueroztic?

Noeren demboran, iaten, edaten, iocaten,
dafiçaten, ezcontcen, fal-erofi eguiten, eta
ethorquicunerat anhitza gauçaren ordena-
cen, penfaccen, eta traçateen, hari cirela,
hartu eta hondatu cituen vrac. Halada bada
peril, guetcha daqugun guri ere, gueroche
gueroça gabileçanoy. Ceren hec cein guti
çuten, are guc bairugu, hec baiño segurantça
gutiago; era aitecinerat hobequi behateen ez-
padugu, galreeco eta fin gaitz eguiteco, idu-
ri, arau eta molde guchi ago.

*Nola gauraco venturaren, venturaz, venturatsen,
gauraco gauran.*

C A P. V.

Ola gure Iamgoicoa baita hain on, bihotez bera, misericordios, pacienciatu eta ethoreor; erraitendu. Anhitzi iguriqui dio eta iguriquitien dio gahatu hutescezo ponturaino, naturaleçac berac, bere ahala eguin arceitioz beraz ezituz oratio cer lehraturic, ceren venturaz, hala eguinendu enequin ere, venturaz dioçu. Era eztaquicu venturac, venturaten loçoaç, eta tornuac ditue la?

Hitur ventura molde, hitur ventura suerte edireiten dirut pontu hunen gaitiean. Lehenbicioa da, beccatu eguitetic era anhitza peritotarie beguiratsen eta ghibelaceen gaitue-
na. Handic erraitendugu, ezituz beccaturic eguin nahi, ceren venturaz hetan nengoela, berre azquen egunac atrapa nintçaque. Ezituz ebatñ nahi, ceren venturaz iusticiac atce-
man nintçaque, vrece edo açota. Ezituz io-
cetu nahi, ceren iocoa ezta errenta, venturaz gal neçaque. Ezituz ezcuetan dudabaz gahetu nahi. Ceren venturaz guero, nahi dudanean,

VENTURATVRIC, GAITCEN GARELA 69

eznuque. Hala erran ceratuecan Virginia euhurtec, Virginia erquet olio esque ethorri ceizteney. *Ne forte non sufficiat eis vobis.* Exteratquegu enian nahi, ceizen venturaz guero, ezquenduquegueuretçat alqui. Hala Dathan era Adiron bere lagû batquequin lurrac iretsi eihenran ere, eguin çuten, inguru hartan eirenec, handie ihies, eiraiten çutela. *Ne forte et nos deglutiat.* Goacin hemendic, ceren baldin hemen bagueneunde, venturaz herce hanc beçata, iretsi guinirçaque gu ere hurrac. Hanc da ventura ona, ethorquicuneco venturagaixtore era periletic beguitateen gaiturua.

Mathe. 25.

Nunc. 16.

Bi garrera da, halabet ventura ona, beçatu eguin ondocoç, eguinen erremediatu nahi dabiltaurua. Iesuñic galduac goacilla, laingoaren manamendurac hautsi ditogula. Erraiten dugu. Eguinac eguin, ez guchiago. Aitenerat hobequi nahidur governatu; laingoari ein einez, bihoizezco vrriquimendu batequin nahinatçarica barcamendu eçatu. Ceren venturaz halatan barçatueco derant, halatan içanendu nireçaz misericordia. Minçatec molde hunez vlatu çuen Daniel Prophetac ere, erraneoenan Nabucodonosor erreguari. Erregue aparta çaitte cente leheneco bide gaixtoeratic, era eguicun erremusina, çaren beharren alderacotçat bihoz bera era misericordioz. *Et forsitan Deus ignoret de-*

Daniel 4.

70

GVEROCO VENTYRAN

Iustitiam. Eta ventutaz halatan Iaincoac batca-
catuco detanzquitçu centre beccamac. Hala
Niniue hiri handi hiaraco erregueac ere, en-
çun çuenean haſſerre cela haſen eta harenen
contra Iaincoz, manatuçuen hiri guſtia, iat-
cedilla debocinoſan eta penitenciaſan, gu-
ſſiac barur cirecilla, eta are abte murney ere,
ercequiela eman iatera eta ez edatera, etrai-
ten çuela.

Ionaz 3.

*Quis ſcit ſi conuertatur, & ignoſcat
Deus, & reuertatur à ſuorum ira ſua, & non peribimur ?* Norc daqui, mehatcharu bagaitu ere
gueure Iaincoac, eta erran badu ere haſſerre
dela gure contra, ca gure vrriquimendua eta
penitencia icuſſirie, icuſlico denz bertee al-
dera, ematuco çaicanz bere colera, eta vici-
co gaituenz gaziagaru gabe ? Erran baillu be-
çala. Arraçoinequin da, gure Iaincoz, gure
contra haſſerre, yrraçoinequin mehatihat-
cen gaitu, eta etraiten deracu gaziagaru nabi
gaituela. Baiña guztiarequin ere debocino-
ſan iat gaitecin, lehen gaitatofuncan beça-
la, orai ontafuncan emplega gaitecin, eta
venturas halatan bihoçça hauſſico çaiça, v-
ricalduco gatçaitça, eta batcatuco deracu.
Hala etrancioen yntei-maellruac ere, tor-
mentatua cebillanean, Ionaz Prophetati.

Ionaz 1.

*Quid tu ſopore deprimeris ? Surge & ianoca Deum
inum, ſi forte recogites de nobis, & non periamus.*
Cerhatiaz guſçona ? Cere aratça lo ? Ezta-
ſac ihoçcera guzçilla ? Haze hçttie, iat adi

VENTURATVRIC, GALTICEN GARELA, 71

oracinotan, eguloc heute laicoari ohoitz,
eta venturaz halatan efcapatuco gairuc. Ha-
la Patriarca Iacobec ere, bere anayaiequin
gaizqui ceutan, igorri cerantzan bere anaya
bari aiccinetic presentac, erraiten çuela.
Forsitan propitiabatur mihi. Venturas hunela-
tan, present hauquiu batean barccatuco de-
raut, venturaz hunelatan adiquideiuc gara.
Haurda bigarren ventura ona, ontasunean
emplegateen dena, falsa eguinac etremedia-
tu nahi dituenarena.

Genef. 31.

Baiña bada bertec bat, hirurgarren bat,
venturaz gaixoa, luçamenduac bilhalicen
dituena, guibelsmendutan dabillana, eia pe-
zilic baicen ezten leccuan ere, seguramçac
ediren nahi dituena. Erraiten çaitçu çahart-
cen hafi çarela, bi illetan jarri çarela, be-
guiaç lamborcen hafi çaitçuitçula, bidearen
bi herenac iragan diturçula, eta baldin hor-
rela çaudela, ceure azquen egunac edireiten
baçatu, ez venturaz baiña seguraz condena-
tuc çarela. Ordea çuc eztuçu hunelacoric
sindeçsi nahi, eta ez ençun ere. Ait citic ceu-
re nahi arequin batean venturaz extela hala-
coric leanen idurritcen çaitçu. Eia erran be-
bar bidean. Venturaz hala içanenda. Ventu-
raz condenatuc naiz, erraiten duçu, ventu-
raz eznaiz condenatuc, venturaz etea ha-
lacoric içanen.

Genes. 3.

Genes. 2.

L Ehenbizio guregura, lehenbizio emazteak erran quen. Galdeguiñ cetaucanean deabtuak Euari, ea cergatic exquen iaten parabisuaren erdian cegoen quhairz eulcharen, fruitu ederhartaric ? Ihardetsi quen. *Ne forte moriamur*. Eztur iaten, ceren erran baiteraut Iaincoac, baldin iaten badur, venturaz hiltten naicela. Eta ala baita Iaincoac etcioen, halacoric erran; etcioen venturatic aipatu. Garbiqui era segurqui erran cioen, iaten quen egun berean hiltten ceta; erran nahidu, mortal eguinen ceta, hiltziquen tçanen ceta. *In quocumque enim die camederis ex eo morre morieris*. Venturaz hura Eua bereac berretu eta iratchequi cetaucan, eta berretura eta iratchetura hartçaz, bere burua eta guzcioe ere galdu gunituen.

Emazte ezcondu barec, bere senharraz bertocerequin, eta ezcondu gabeac ere, behar eztenarequin, beccatu eguitera, deliberatcen dutenean, ezcondua orkoitcen da bere senharraz, eta bai ezcondu gabea ere, içorratceaz, eta ethoe ahal daquidicayon desohoreaz eta calteaz. Orden hargatic venturatcen dira bata eta baricça ere erratcen dutela, venturaz senharraz eztu iaquinen, venturaz eznaiz içorratuco. Ohoinari ere ebaitera dohanean, gogoratcen çaica, esnaac iratche-

VENTURATURIC GALTZEN GARELA. 73

iratchequi badiatçore , gutiencan bereac emanen deraurçatela , açotça içanen duela. Baiña haxe ere sire consolacendu bere bu-
rua , etaiten duela. Venturaz ez naute atra-
paruco , venturaz eznaute sentituco. Hala badague ere , guerotie gueroragabilçanoc ,
consolacccintugu guerre buruoc , eta etai-
ren dugu. Venturaz huneraiño iguriqui de-
rautanaç , iguriquico derant orai ere. Ventu-
raz orai ezpadur ere içanédut aiteineraç , on-
gui eguteco gogo. Ezira oratño dembora
guetiaç iragan

Bada hement ventura franco , eta ez espe-
rança escañe. Cerdahant? Non da ventura?
Non da accordua? Cer eguin da adimendua?
Ceure salhamendua , hantai dihoatçungau-
ga , seculacotçat ongui edo gaizqui içutiaç ,
ibendeçaçula venturan? Ezitçu pendaren ,
ventura horreo , venturaz , ventura gaixtoa
emanen deratçula? Bra noce bere duen guz-
tiaren venturaicea , etioqueria handia de-
la?

Venturaz hunen gaincan edetqui etaiten-
du san Chrsifostomo. *Sed miles, inquit, Deus*
dedit praesidium, ut in ultima sententia confitean-
tur. Quid igitur, nunquid & tibi dabit? Fortasse
dabit, inquit. Cur dicis fortasse? Conspice circum-
stias. Cogita quod de manu tua deliberas, proinde
etiam, de contrario cogita; & dic. Quid autem si
non des? Quid autem, si des? Inquit. Dae qui-

Chrsost.
Hum. 1.
1031. 4.

dem ipse, verum hoc illi certum est milius. Erraj-
tenduçu eta erranenduçu. Jaincoac anbitzi
emaiten derane privilegio haur, gaztean
gaixto iñanagatic, iguriquiteen baireraue,
çahat ditezqueyen arteiño, eta orduan behar
den bidean, penitencia eguinie, salbateen
haitira. Cer bada çuri halaco priorlegiorie,
edo garaciarie emaren oñhe deratçu? Erra-
nenduçu, venturaz bai. Cergatic dioçu, ven-
turaz bai? Çere n batçutan guettharceen bai-
ra. Eguçu gogoeta, ceure arimaz dihoatçula,
eta penlatçaçu, contrara ere guerra ditz-
queyela. Eta erraçu. Cer iñanenda iguriquit-
ceen expaderant? Erranenduçu oraiño. Eta
cer iñanenda iguriquiteen haderant? Iguri-
qui ahal diaçaiçu. Ordea hobetago, eta segur-
ago da iguriquico expaileratçu beçala, bicit-
cea eta goietnarceez. Huen arauaz erraiten-
du san Augullinec ere. *Si enim fortassis Deus*
non perdat nec malos, sine dubio non perdet bonos.
Cur ergo non eligemus, ubi dubitatio nulla est? Bal-
din Jaincoac venturaz galduco expaditu
gaixtoac, segurda eta duda gabe da, ezitueia
galduco onac. Cergatic bada ezitugu bat ere
dudariç ezitueia hauratuco? Cergatic ez cara
venturac vteiric, segurtean iocatuco? Nola
erraiten baitugu, venturaz iguriquico dera-
çula jaincoac, derragun (guettha ditezqueyen
gaucha baita) venturaz ezitracula iguriquico;
eta goietnagairecin, iguriquico expaileraçu

August. in
Plal. 77.

VENTYRATYRIC GALTCENGAREIA 75

beçala, eta halutan ez venturan baiña seguran içanen gara.

§ 2.

SEgur beçala daduent, ifernura ioaiten di-
stenguehienac, guero baten venturan iær-
riac, hartan fidacuric eta hartan enganaturic
ioaiten direla. Behintçat hala ioan cen Euan-
gelioco aberatz hura. Ceren nola san Lucas
Euangelistac erraiten duen beçala, aberatz
hari vrche ona guethatu baitceican, eta val-
du hastuen auitiz, iærri cen here butuare-
quingogoetan, erraiten çuela. *Quid faciam* Luc 11.
quia non habeo quo congregem fructus meos? Cei
eguinendut? Noraco du hunenbat ogui ar-
no, bihi, frutu eta onhazun? Ezurc edukit-
ceco laçcuric ere. Baiña badaquit, cei egui-
nen dudan, erraiten dio berriz bete biruari.
Leheneco bihireguiac, ardandeguiac, çoroac,
salac eta gambarac handitucotut, edukit-
ceco lereua franco eguinen dut. Eta guero
solegatucoc naiz, ardura guztiaç vteuric, pau-
satucus, hartaren gainean çarrico naiz, er-
raiten dudala neurc baighan. Orat atleguin
har deçadan, ianideçadan, edan deçadan, ce-
ren berdin extur deusen escaic, ezurc guero-
coren perlic, badut ethorquicunecoçat be-
harden complimendu guzta. Bada conu-
hutan, conuac ongui eguingabe, cebilla-

76

GVERDO VENTYRAN

Luc. 11.

Ja, adituquen cerutic mintçoa. *Sedulo hac tu-
de reperent animam suam à te, quæ autem paraſſi
emus erunt ?* Ha erhoa, cençu gabea, cer
mintçoniz ? Cergogoera darabillac ? Eguin
dis hireac, gaur eſcatuco çaiçquic heure aci-
maren, gaur gorpuzetic atherarie, etama-
nen deraue. Eta guero orduan, vilduric da-
dutçan ou horieç noreuççat içanen dira ? Er-
hoa deitçen du aherats hura, eta arraçoine-
quin. Ceren cer daerhoqueria handiaçoris,
gueroço demboraz, bertçeren eſcuan eta
venturaa dagoenaz, bere eſcuan eta segu-
rean baillu beçala, ordenatça baiño.

Ezeiel. 3.

Gaitecin beraz bertçeren gaitçen cença;
deçagun bertçeren periletic athera ſeguran-
ça, harteçen duguia, eſpioru ſainduac emai-
ren deracun conſeillua. *Non tardes conuerſi ad
Dominum, & ne differas de die in diem, ſubito
enim veniet ira illius, & in tempore vindictæ diſper-
det te.* Conuerſi çaiteci, beccaturarie elçqui
çaiteci; eta ezççaçula berant ezteçaçula
egunetic egunera luçat. Ceren gutien vilte-
duçunean, ahantçienic çaudenean, neurria
betheco da, laincoa haſterretico da: eta gue-
ro mendecuzço egunean, heriorceço dembo-
ran, galduco, eta deſegunien çaitu. Badirudi
haur eman nabi çuela adircera ſpiritu ſain-
duac berac, errançuneean. *Næ dicat amico tuo
vade & reuerſere, & eras dabo tibi, cum ſcizum
poſſet dare.* Ezteççoçula ceure adisquideari,

Prou. 3.

VENTURAYVRE GALTCEH GARELA. 77

duhala ero dathorsela, bilhar emanen diogu-
na; baldin haduñ emanecoric, emoxu be-
rehala. Etran nahidu. Eguinen duñun onguia
eta onhafun dagnigula file, guetico ventu-
ran vici gabe, luçmenaturan, eta roan ethor-
ritatibili gabe.

Egun batza galdeguin cerataten Alexan-
dro handiari, ea nolatan erdietsi etairabaci
guen hanbar victoria? haubat on eta onhafun?
haubat hie eta errefuna? Eta ihar derfi euen
lahurzqui. *Nihil procastinans.* Ez deus lu-
çatu, ez deus bihar amuneco viciz. Eicela
egundaino egunean, eguin ahalcegan gauça-
ric bihar amuneco viciz; eicela egundaino
gueroçoa fidate, eta halatan hain irabaci
handiac egnen eticela.

Ezaitécilla beraz gu ere gueroçoa fida.
Ceren gueroçoa hagian, ventura bat ahal ba-
dareque ere, ez ordea seguratuçoric; eta er-
hoqueria handia da segar beharduen gauça-
ren, ventu an ibentee; bihar amuneco es-
peratuçan eta penlean vitzee.

---

*Nola den guero ago gait? ego, beccaturia
ilquicea.*

C A P. VI.

A Nhitzeran ere eferitura fainduan, com-
paratzen da beccatorrea, ardi etrebela-

78 GVERO AGO GASTZ AGO DELA

tuarequin. Eta arragoiſequin. Ceren anhiéz gauçatan haitirudite elccar. Ardia bere laguney azquentcen çaiuean, hataco moidez bidonerie, eta bere ardi lagunien alhapidetie aldaratcen, eta haitantcen da, non guero ago, vrruntcen ago, galitcen ago, eta errebelatcen ago baita. Diru bar edo echaztun bat galitcen duçuncan, han berean galdu cenduen leccuan guelditcen da, eta bai ediretien ere, ezta bera handic higitcen. Baiña ardia orenerie orenera, leccuz aldaratcen da, oihanean barrenago sartcen da, berhi eta galitcen ago eta errebelatcenago da. Hala bada beccatorea ere, guero etaguzogalitcenago, errebelatcenago, eta bere aztura gaixtoetan barrenatcenago da. Hargatic erran çuen erregie

Pſa. 111.

Dauidet. Erraui ſicut omis que pergit. Errebelatu nintcen eta galdu, ardia beçala. Ceren beccatu bai eguinçuncan, bere hala, berree batetan, behaztopatu, eta erori baitcen.

Ardia errebelatu berrian da, erraxenic editeiteco, eta incontrateco, eta bai candela ere, iraungui berrian, oraino horietu gabea denean, berrixluteco, eta iratchequitecu: Hala da bada beccatorea ere beccatu eguin berrian, gaiehie eta preſtenie beccatutic ilquizeco.

Sagarroya, bere eguitet ere, nequez erditcen da, haina are, bere faltaz nequezago. Ceren nola lazuati baita latz, eta gaitaina

BECCATVTIC ILQYTCBA. 79

carloz beçala, puniaz, eta arantceez berthea, era vmeac ere, bera beçala jarçar, eta arantceçuar baiticir; vme hec erdi beharduenean here arantceez, eta carloez min eguiten di-oxe, eta halatan minari errendauric, erditceco menteratcen denean, barrenac sarceintu eta han ahal beçanbat edukitpeinu. Era nola hala dadutçan bitartean ere, handitcen, eta gogortcen berrira vme hec; eta alabaina erdi behar, edo hil; handic azquenean, berrit baten contra permaturic, lehen eguinen cen baino nequez ago, era penaz ago erditcen da. Bada haur beror obra onen eguitceco, luçamenduran dabilan, beçatoroa baithan ere gertatcen da. Ceten nola conuertitceca, era obra onen eguitceca, erditcelat beçala banta, halatan, conbatenaç, eta guetiago berrago, handiatenaz obra on herçan, nequez ago erditcen da. Beraz kanelaran, lehen baino lehen içanen da hoherenie, eta orax-enic obra onen eguiten, eta beccatuaric ilquitceca.

curre lurrean, çure baimendua, eta licencia gibe, etche bat hasten deratçuenen, ceten çaldia obraren acabatceca viz bacinietça perit bailhaque, acometa ljaçaguen çucen ditela lor hazen gainean, harratarotçat, airtcienduric beçala, ordenatcen du leguac, egorç ahal deçaqueçula obra berria. Itala eguin behar bada beccatuetan, eta beccaturco obratun ere; berriz diseino egotei behar

ff. de nouis
operis nuncijs
L. Prætor.

80 C V E R O A G O G A I T Z A G O D E L A

dira-eren bertela nahicodu deabruac aco-
meratu eta alegatu, obra gaharcu dela, eta
hartan guren duela.

§ 1.

ERrazago bada ere on habituaren atherar-
cea, eta coberatcea, salduaren baino, e-
dizien da guztia egun ere bere onac habi-
ten beçala, salteen ere diruenic. Eta haut
beror guethateen da arimaco gaureran ere
Veldur direla, bere concientciac alha car-
tela-beçatu bat edo bialbaicé ezutela egun-
nen erraiten dutela; eta hequen ere viziteco
gogorequin dabilteçala, beccamat eguten-
di-uzteneç, babilteen diuzte bere arimac.
Baiña veldurtañic gabe, luineoz, concie-
ntciac eta munduaren erraitaz ere, conu-
rit eguin gabe, anficabequi dabilteçaneç, sal-
teen diuzte. Bahibat tabernara arnoçû igort-
cen duçunean, gaxtigatcê dioçu tabernariari
eduqui deçala cenbaic egunez babilhura, eta
guero hequen huruan atheraco duçula. Baiña
çoc nola atheraco duçun ecen barren ago sar-
cê duçu; eguneric egunera bahiaren gainean,
arno guchiago hartcen duçu, hataco moldeç
ecen azqueneço icculluric bahiaren valioz
edan duçula, babil guztia tabernan viziten bai-
ruçu. Bada haut beror ceure arimaz ere egui-
ten duçu. Erraiten duçu, babil bai, baiña neho-
latá ere ezteçaqueçula sal. Erraité duçu becc-
atu bat eguinen duçula, eta ez guchiago. Or-

BECCATYTIC ILQYTCAA. 81

deabat eguin, etabat hari, hābaz iratchequit-
cen dioçu bere ondotic; halaco inoldez, eta
suertez arimaren gainean, beccatuaren çorra
bertetce, eta çargacen duçn, non azquenean,
bahi guztia, cein baita çure arima, çabernan,
deabmaren esçuan, eta borherean gueldit-
cen baita, hartçaz, nore bere gainçaz beçala,
nahi duenaren eguiteco.

Beccatutic ilquitceco, luçamēduran dabil-
lanati, guerthacen çauca, censuco eta intere-
feco diruaren irabacia pagacen ezruenari,
guerthacen çaicana. Halacoari vrrhetic
vrrheta, çorra handitcen, bertetcen, eta are
balidin dembora luçcaz badago, doblatcen
çauca eta orduan ezta erraxquiago pagatce.
Ez eta beccatua ere ezta, egonaren buruan
aisequiago erremediatcen. Ceren batatz dea-
bruaç, egunetic, eguneta, çure arimaren
gainean, esçu guehiago hartcen du; etaber-
ritz berreca, ceren nola çu bairçoz, beccatit
eguinaz, eta becatutā egonaz, hala doha laiu-
coa ere çure arimatic ihes eguinaz, eta vrrun-
duaz ceren cerori lehenic vrruntce bairçara.
Eguicū contu eguicū gogoeta, ea cenbat
vrrhe duen beccatutap çaudela, eta beccatua
eguiren hari çarela; eta editenen duçu ecen,
vrrhe hetan guztietan, laiucoa ganic vrrun-
cen eta apartatcen hariçan çarela. Bada co-
munzqui loaiteco beçanbat dembora, behar
ohida, bihurtceco ere. Beraz huncelatancuç

82 GVERO AGO GAITZ AGO DELA

ere ioan, diren hamar vrtheoran, edo guetha-
gotan, hariçan baitçara iaincoaganis vrrunt-
cen, beharco duçu : hurbilitceco ere, hain
berice demboraz. Nolaran duçu bada vste,
hambat demboraz iraganduçun bideric, hain
labûzqui, vrthe batez edo, biaz, ceure çâ-
haricean, çaharicen baçara ere, bihuruço
çarela?

Eguia da ordea, halaco, faborea, garacia,
indarraçta haicea eman ahal diçaso spiritu
sainduac çure gogozari, eta vorondateari, non
vrruntcea baino fitecz ago, eta demboraz gu-
tircz ago, eguin baitçaqueçu hurbilitcea.
Ordea etiaquiçu çure barchan hala gueti ha-
mico denz : haluco faboreric, eta garaciatic
eguin çaitçuntz.

Maria Virgina, eta Joseph Mariaren esposa
vrrundu çiren Ierusalenetic egun baren bi-
den, han hey Iesus haurra vlticabea azquen-
duric. Eta guero bilha abiaru çirenean,
ediren çuten hiru garren egunean. Dembo-
raz guethi ago, behar içatu çuten ediciteco,
galceco haino. Hala dirudi bada halaber,
dembora guethi ago behardela, beccatuen er-
remediateco, eguteco baino. Cerç beccatu
eguten hari çarenean, iaincoaganic vrrunt-
cen çarenean, comunzqui gatz çara, sendo;
eta indartsu-baiña gueto iaincoaga bihur-
en, eta hurbildu nahi duçunean, eri, çara,
flaco, eta çahar. Beraz orduaz gaitz ago içâ-

BECCVTIC ILQVITCEA. 83

nen da hurbilteza, lehen vrruntces baiño, Halatan erraiten du Propheta Davitec. *Qui Psalms 78
elongant se à se peribunt.* Çure ganic vrruntcen direnec sin gaitz eguinen dute. Eca Iaincoac berac ere mehazehatceintu halacoac, erraitend duela, *va cir qui recesserunt à me.* Beguira Osez 92
beure eneganic vrrundu, eta apartatu direnec çori gaitz hequengar.

§. 2.

BEccatuac ilhunteen du adi médua, flacatcen du memoria, eta gaitatcen du vorondateca cenbatenaz beccatu guelbiago, eta beccaturan egon ago, hanbatenaz, adi médua, memoria, eta vorondetea eztheus ago. Hanbatenaz deabrua itunago, eta nabuñago. Hanbatenaz Iaincon ganic vrrunago, eta apartago. Eca hanbatenaz çure indarra, eta ahala ere, etsaiari ihardesteco itipago eta flacoago. Bada gauça hauc hunela direnaz gutroztic, nolatan duçu çuc vste, gueto-hobequi onduco carcla, eta beccaturic ilquiteco çarele orai baiño? vrra ttipi deñio ecin iragan deçaqueçu, cer eguinen duçu bada handi dadinan? Cuhaitz tripiaç, oraiño erroric ezutenac, ecin arheraditçaqueçu, cer eguinen duçu bada errozia, eta handi ditecinean? Erran nahidut-orai beccatuguti duçuncan, eta guti horiet ere betri direnean, ecin de-

84 GVERO AGO GAITZ AGO DELA

libera de qaqueçu, halaric ere, horicetie il-
 quircera, cer iñanen d: bada guero, becca-
 ruz hericera heran dembora luceaz gogor-
 euric çaudenean? Orai hamar beciaturecuin
 diharduraçu, guero ehunequin iharduñi
 beharcodeçu. orai yrthe baten edo biaren
 vñantça gaitzoa duçu, guero hogoyena edo
 berrogoyena iñanen duçu. Beccatu eguiteaz
 coropilloac dolatrecintuçu, gatheaz berret-
 centuçu, carga handatcen duçu. Cer etbo jue-
 ria da bada haur vñe baituçu, ecê guero ca-
 ga haudiarequin hobequi manaiatuko çarela,
 orai eripiarequin baino? Vñe baituçu ecê gue-
 ro hamar beccature barecamendua hobequy
 erdiecico duçula, orai burzena baino? Vñe
 baituçu guero, eritafuna hñdi dadinean error-
 agi iñanen dela sendatcen, eta erremediarce,
 eripi denean baino? Ertziqui nola erraiten-
 duçen iparitu sainduac? *La ignis prolixior gravat
 medicum, brevis sanguis prociat medicum.* Eri-
 tafan luceaz, eta çahartac neccatcen du mñ-
 dicua, baiñla labuerac, eta berriac, eguiteco
 guti emaiten dio, hura laburazñi sendateçdu.

Eccles 10

In vita Ar.
 fecit apud
 Sarag. cum 4
 pag. 117.

Eguia hau, emen ceraucan adicera aingui-
 rubatec lehenago mendietan eta ermitetean
 biatcen ciren saindu heraric bati. Hartu-
 çuen ainguiru hanc guizon baten iduria, eta
 ioancon mentietaco saindu heraric baten ga-
 na, eta efcutic harturic erama çuen oihaucon
 barrenaz, eta han etacutic ceraucan guizon

BECCATVTEC ILQVITCEA 85

bat, hari cela egur eguiten. Era çama bac eguitic, lochu çuenean, haticen enfeiatcen, eai iasan ahal çeqaqueyens. Batia hain eguin çuen handi, eeen ecin iasanez vici bauçuen. Vici çuenean, hafi cen bertiz bigarrenean, egur eguiten, eta bere leheneco çamaren handiteen. Handituçuenean, hartu çuen, eta haticen lehen beçala enfeiatcen eai iasan ahal çeqaqueyens. Batia arc orduan guitiago, eeren lehen dani handi pago baitçuen. Ordea guztia requin ere, haticen haur garrenean ere lehiatcen, egur eguiten eta bere leheneco çamaren, lehen beçala handitcen, vñlex eeren halatan arinduco eetican, eta erraxqui ago iasatcen eta eramaneu çuen. Sainduonec haur icentfi çuenean, galduguitic oco ainguiruan. Cer echoqueria dabaur, vñle baxo guigon hunc, betretuz, carga arinduco çascaia? Eta handitaz, erraxqui ago iasatcen eta eramaneu duela? Orduan ihar deusi eeren ainguiruac. Horrela due bada munduco eihuqueria ere, vñle baitute beccatotec beccatu anhirz equin, carga piduarequis hobequi iaiçaleco direla arinarequin haino. Erranten baitute. Orai berabedut, Orai eñeuen arecan daitatçadan, beccatuac, ecin vraditçaquere oraiño dembra appur baxer hautan egon behardut, furtceie ere, eonbat, iratçequitcen deranedala. Batia guero guztia vici coitut, guztietaric iñtquico haur. Iñfecañatzen

86 GVERO AGO GAITZ AGO DELA.

iesua, erhoqueriaren erhoa, vste baituçu ecen guero , hermendic vrthe baten, edo biaren buruan, orai baiño beccatuguehiago duçu-nean, holinean bartenago çaudenean , eta orai baiño flacoago çarenean , aisequlago, eta erraxqui aguiquitco çarela. Ilrqui bequicu erhoqueria hori burutic , egorz eçaçu ceura gogoric , eta sinhets eçaço , guero ago gaitz ago içanendela. Eta Ouidior dioen beçale. *Qui non est hodie, cras minus aptus eris.* Egungai ezteña, bihar gutiago içanenda.

Ouid. li. 1.
de remedio
amoris.

*Nola guetxele guerara ibiltceaz, coheratcen
deñofantça gaixtoa.*

CAP. VII.

PROV. 22.

ERraiten du spiritu sainduac. *Adolescent*
iuxta triam suam, etiam cum senexis non re-
cedet ab ea. Nor nola gouernatcen baita gaz-
rean, hala comuzqui eguizen ohi da, çahart-
cean ere. Orduan hartce duen bidea, plegua,
eta vñancça, eduquitcen du guerorat ere: eta
handic higitcen, ezta handic aldaratcen ha-
ri itchetquitcen çaica. Dembora luçeaz bi-
de bat eduquiduen vñari, eta erraz, berce-
carat irioitea, eta eraguitea. Ezta erraz bi-
de haren , eta handic itragaitceaz , hartu

BECCATYTIC ILQVITCEA 27

duen vñançaren , abiaduraren eta laster-
raren gal aracircea. Ez eta beraz , ezta er-
raz iñanen , dembora luceaz toberatu den
vñançá gauñbaren ere viztea eta aídátcea.
Çamaría gazte duñño hezienda. Haraguiá
berri deñño , gacitcen da. Çuhairça txipi deñ-
ño burlandátçenda : Fincan gauça guztieç le-
henbicián harteen dure bere plegua eta ortk-
hoia , eta behin hartuz guero nequez vizteen
dute. Gogortuz guero gairz da biñhucateça.
Quo semel est imbuta recens, Servabit odorem te- Orat. ep 1
sta diu. Elteceacuçaro eduquitcen du, berrian
harteen duen vñançá eta cutñua. Dio ora-
tioe.

Phuaz.

Licurgoe eracusteco Lacedemoniacoeç,
cein indar handia çuen vñançac , hartu ci-
tuen bi etacur gazte , bi or eume amabate-
nac , eta sabel aldi bateracoac : eta herarie
bata , vñançá çuen bechi ere , etchean barrená,
eucinaço eta succaldeco , eltee-plateren ar-
tean : eta herriç berteeç haci çuen campoañ
ihicico orequin batean. Eta guero handituz
cirencean eraman cituen biac treñila batean
Lacedemoniaco iende hequen aitecinera eta
han lachatu eta largatu cituen , eta largat-
cearequin batean , egorci cetauzten bere aite-
cinera , çibi bat eta haragui puscabat. Eta
ihicitan vñançá , abiachu çen bere hala erbiaren
ondotie , eta herriç berteeç , eucinan hacia,
Iohu ceican haragui puscari. Eta guero et-

88 GVEROTIC GVERORA COBERATCEN

ran cerauen. Iecuslaque iauuaccer eguiren,
duen vſantſac, cein indar handia duen haz-
cuntſac, lehenbico ſeguienſac, era ohi-
cundeac : Nola or hauratic bara, bere haz-
cuntſaren arauaz, lochu ſacan haraguar, *Eccleſ 7.*
eta herriz bertea, jarrai qui ſaican ibiciari.
Paſſi ſibi ſunt, erudi illos, & circa illos & pueritia
eorum. Dio Salomonec. Semeac dirucunean,
eſcola irſatſu haurerit; vzeur itſaſu edu-
qui ttipi direino azpicic. Ceren behin handi-
tuz guero, ezituriſu, hobequiango, manu-
cortuto, eſcuperaco, eta ez plegaturo.

§ 1.

D Embora luceaz beccaturan egoireaz era
vſatceaz, bertea calteric ethor expale-
di ere, pleguaren eta azeria gaixtoaren hart-
cea baiten ere, hura bera belat ligareque aſ-
co, beccaturan paſareric beguiratceco,
eta lehen haino lehen bide oncan iben aratit-
ceco. Ceren hain du indar handia vſantſac
ecen erraten baitu ſan Chriſtoſtomec. *Cum*
materna caeleſti cibo aliorumque iudei. Cepas & alii
requiebant, adeo conſuetudo videret, tantumque ha-
bit robore. Iuduet Mana ceritſan ianhari on,
ezti, goço hartaric franco gutelaric, guztia-
requin ere, vſantſac haindu indar handia,
ecen hare errequeriturſe, Egiptoco tipula
baratſurietara, bihurtu nahi baitſuten. Era
handic

Chryſt. ad-
uctus vi-
cuperato-
res vitæ
Monachi
cap. 3. tom.
7.

DELA VSANTÇA GARZTOA 89

handic erraicen du Sen Auguſtinec. *Pecata* August. in
quatuor magna & horrenda, cum in consuetudine em-
veniant, aut parva aut nulla esse creduntur, tunc nichil.
adde, ut non solum non occulta, sed etiam non cap. 2. v. 3
predicanda ac diffamanda videantur. Beccaturac
 honda eta ilu garri tçan apaire ere, tripi eta ez
 deus iduricçen çaitça, heran vſatu duenaili:
 hain ez deus ecen gnetu, handic harat, nahî
 ago bajuto, estali baino, agnetu, campatu,
 eta famatu.

Erregue dauici eian cerauçatenean Saulen 1. Reg. 5
 hatinac baironê, ecin hobeagoac eta halacnac
 guziarequin ere, probeichu baino, calie gue-
 li ago eguilen cioten, erabacçen guten. Ceren
 nola anateratibocçen hechi argain ibile bair-
 çen, ezpauçen oraiño harmeran vſatua.

Eta hala vici cituen, erraicen çuela. *Non*
possum insedere quia usum non habeo. Haina
 hauquin ni ecin higni çaireque, çeren eznaiz
 vſatua. Indaitçue Habuilla batçue, çerbat
 harirequin, eta heran vſatua bainatç, aizen
 guin har epaçue, ecen nie eguirendut, herçaz
 neutre eguinbidea. Eta hala eguin ere çuen.
 Ceren lehenbierçen antubiqui çuen hauru fin-
 catu ceraucan bere esaiact balarraren erdiaç,
 landatu ceraucan copetan, eta egotci çuen
 ventçututic lurrea ordea guero hunde dem-
 bora gutiren barrenean, hain soldadutu çen
 eta harmeran vſatu, trebatu, eta ançatuto,
 ecen egun batoz harmerac gabe, Sautu ihesi

DO GVEROTIC GVERORA COBERATCEN

cihozla, hartu baitquen, Goliat handi haren
ezpata, erraiten quela, een etcela mundoan
harentçat halacoric era ez hare nahiagu çu-
nie. Cer erran nahidu hunc? Lehen Saulen
harmac, etipiac eta atinac baitçiren, handiz
eta pisux viciciruen, eta orai Gigan handi ba-
renac iduriceençaitça etipi era arin? Bai. Ce-
rentçhen etcen yfaxua, etcen harmetara egui-
na baiña guero eguin cen, yfaru cen, en-
seintu cen, yebatu cen, eta enseiatceac, yfat-
ceac, eta trebateac, lehen gairz ceta, errax-
tu cerancan. Ceren yfaruari trabailuac ere
erçaitça hain trabailu iduriceen, eziru hain
senticeen: Eta ez senticeco, eseuataco lar-
ua ere lodiceen, gogortcen eta khaillutcen
çaita. Halacoari, eta haitari, etçaitça hain
fite eseuat mofuriceen, iccorcirinac eguiren,
eta ez haraguiac ethentcen, eta ez minbera-
cen. Ceren San Crisostomoc dioen begala
Consuetudinis enim vis, & in bonis, & in malis,
magna. Gauça hundi da vñeça, hala oncan,
nola gairtoan. Eta badio San Geronimoc ere.,
Asperam nobis & infuamem virtutum viam, nimia
facit consuetudo, que si in alteram partem transfe-
rat, inueniatur semita iustitie lenis. Beccatua-
ren vñeçac gairtendu verthucearen bideat
Ordea baldin vñeça hura. Itçul badadi bert-
ce aldera, gairtatatafubetic omiafunera, edire-
nenda, verthucearen bide hura vera, etrea,
atseguin, eta placent. Esquiribatcen hasten

Chyfoft.
Hom 3. de
penitencia
tomus 3.

Hieronim ad
Celsianum.

DE LA VSANTIA CAIXTOA. 91

Çarenean, cein bigui dirçarqueçu erhiac, jo-
huac beçala daude. Ceren eçpauru vlatuac.
Baña guero, eta guero vlatcen eta trebat-
cen dura, hain trebatcen, Beun azquecean,
bertce alderac beha çandela ere, hitzen erdiac
esquinbatcen batutuçu. Hala iceullico duçu
dendan batcen ethecan ere, officialec abada-
za handia daramala, pontuac hullu, eta lalter
emaiccin cucla: Baña apreñdiça bakhan, ba-
rath, eta pontuac contatuz beçala hain dela.
Ceren eçpauru apreñdiça, Officiales beçala
vlatua, ohitua, eta trebatua. Halaçan errai-
tendu Aristotelec. *Ex alia multotia iterato, sit*
habitus. Ez behingoaz, baina maiz, eta an-
hitzetan vlatceaz, eguiten da trebetasuna, eta
aztura. Eta behin aztura hartuz guero, trebat-
tuz guero, anhitu gauça eguiti da, gogoan pen-
satcequecan, eta vorondatea ere halatceque-
tan ibili gabe. Hala erraien du San Crisostomoc.
Conquerendo est, quæ postea, etiam absque
effusione fit. Anhitz etan, hartan gori penfatu-
ric, ceinacen çara. Anhitz etan, cermintço-
çaren eçtaquiçila, arneguac, eta iurametu-
ac eguitintçu. Anhitz etan, bertce alderac
beha çandela, erhiac soinu eguteco erabil-
ceintçu. eta hanc guztioç dica, vsantçaren io-
coac, trebetasunaren colpeac, eta azturaren
cornuac.

Garcelean farcen eaituz tenean, sartu berri
hartan, vsina onduçu, quitaçia aditçen duçu,
erraiac nahaiten. jcaizquitçu, tenecoc çara,

August. libj
2 Ethicor.

Chrysost.
Hom 10.
tom 3.

§2 GVEROTIC GVERORA COBERATCEN

Baiñs barrenhattan obiturz guero, indorrae queratz harrçaz, cenbait detuboraz, berheac erabilaz guero, forteen çara, ez-anfarteen çara, eder esten duçu.

Vsarçaitc goitecan goiz iaquitcen, era oren hartan iratçarrico çara. Vsar çaitc anbitz iaten eta edaten, eta berhi hala nahico duçu. Are atre mutuec ere ezrute, bere li heneco vñatua, edo etñi garribat-bedere içan gabe, lehen içan diren oftarueratic, alicinat, iragan nahi. Hain du indar handia vñatçat, ceten erraiten bairu San Augustinec. *Ipsa quoque mutatio consuetudinis, etiam que adinuat visitare, nouitate perturbat.* Anbitzetan ere, daquigulatic, hobeliçatequeyela darabilagon vñatçaren vñatç, era hautstea, ezrugu guziarequin ere vñaten, era ez hautzren, ceten aldatce hura, hautstea, eta vñateco berritasun hura, gaitzè baiççaiçu. Cer nahiçu guchi ago. Bada erraiten duenic, eta egui; haurretic poçoin iaten vñatcen dena, azquenean poçoiñic haz ditocqueyela, era mantena.

August. 1.
Fortun.
disput. 2.
com. 6.

Comentar.
sup. 3. cli.
ñc.

§. 2

BAda baldin huncin gauça bortirza, eta indartsoa bada vñatça; Cer eguineo du berhiere, gazteic çaharcearaino beccaturan vñato denat? Nola vtçico do çaharcecan, gaztean coberatu duen vñatça? Veldur naiz vtç

DE LA VSANTÇA GAIXTOA 93

ezteqan. Ceren San Crifostomoe dioen be-
qala. *Annosa passio medicamento momentaneo non*
curatur. Arraçadura vrbatua, narrio çahar-
tua, çauti gaizcoatua, ezta pontu bateçaco
midicuntçaz sendatcen, ezta behingo vifiraz
etremedjatcen, eta ez hain fire leheneco eltan-
tera, elstura eta egoitçara bihurtcen. Ceren
nola eritafun handiac, sendaruz guero ere,
vtzetn ohi baitu bere ondoric, cenbait her-
ru gaixto, cenbait eutsu, narrio eta arraçadura
hala vtzendu dembora luceaz beccaturan e-
goitceac ere bere ondoric, cenbait ondore
gaixto. *Sis mutare potest Ætiopi pellem suam &*
pardus varietates suas, & vos poteris benefacere
sum didiceris malum. Dio Ieremias Prophe-
tac. Mairn herrico mairu belitçac bere lartu-
belitça, eta Tigre arrac ere, bere nabardurac,
colore pi-ardatuac, alda, vtz, eta muthadit-
çanean, aldaruco, vtceico, eta muthaticoit-
u prefunç gaixtoac ere, bere vsantçazco gaixta-
queriac, eta beccatuac.

Hilatan iccuffico duçu, gazte demboran
beccatu baretan vsatu duenari çahartçean ere,
eta deus ecin daidiqueyencan ere, gogoa be-
dere, eta beccatu hartçaz mingarçsez, atic-
guin hartcea bedere, badatchecala. Ceren
San Agustinac dioen beqala. *Non quæscit*
carpe desiderium, quoniam frigiditas noster affectum,
Çahar gaixtoac, çahartu agatic, badu gogoa,
iadarra çarca falta. Ahoa doi idequitcendu

Chryf. 12.
tom. 1.

Ierem. 131

Aug. de vi-
ta correci-
on ad lora-
sem cap.
22 tom. 10.

94 GVEROTIC GVEROKA COBRATCEN

eta idequicçenduçu, eta gñztiarequin ere arne-
gu eta iuramentu eguiren hari çara. Gorputza
ecib iasan deça queçu, eta ala barña amurubaz
mintço çara. Eincan lehen cerean seguru ba-
ituço, barren gñeto ere, ametsetan, eta eldar-
nioetan ere edireiten çara. Eta cete eguicq-
du haut? Vñançac, azutac, gøztean hala,
han, eta hetan seguru, eta vsatu baituçu, eta
vñançà hura heçurretan barena sarthu baitça
itçu. Eta nola çahartu aganc, heçurrac guel-
ditu baitçaizquitçu. Hala guelditu çaiçquitçu
vsançà, azutac, eta handic sortcen diren, inu-
guidac, abiadurac, eta inclinacina çaiçto
guztiac ere. Holatan errisendu Job guicøn
saindu hanc. *Offa eius implebuntur varijs adoles-*
centia eius, & carnes in pulvere dormient. Çaiç-
rosten heçurrac betheco dira çazte denbora-
cobecçatuez, eta harequin barean lurrean ere
lohacartuco dira, ez tute behin ere vicio.
Ceren San Gregorioc dioten beçala. *Tene*
illum prava consuetudines, quem semel ceperunt,
atque quotidie duriores existunt, & cum eo in pulvere
dormiant quia non nisi cum eis vicia finiuntur.
Vñançazcobecçatuac iarraiquicé ohi çaitça
nehori heriocceraiño, eta lurrean barren a sar
arraiño, ez tute hareraiño vizeen, eta ez co-
monzqui han ere.

Iaincoac beguira çaitçala, vñançà çaiçtoac,
çure baithan, ofiatu harretic; eta vñançà
hura, haczunçà bihurtetie. Ceren nola ba-

Job. 10.

Greg lib.
15. Moral.
cap. 15.

DELA VSATÇA GAIXTOA.

95

ita Hetica daritegan etira funbar, ecin eguiten
 baita, succarra dembora luceaz, eta appur-
 bana heçurretan barrena sartceaz: eta eriz.
 fun hanc ez paitu erremedioric, miracuilluz
 edo baicen, eta ipaitecorz ere chost luçaro:
 hala da dembora luceaz, gogoan, eta bihor-
 zean barrena, sarturic dagoen aztura gaixtoa
 ere. Hura da Hetica gaixto sarthua, athera-
 cen, eta erremediatcen gaixça. Eta halacoz
 gatic erraicendu San Augustinoc Thombaz
 barrena sarthua, eta chortcia dagoela: eta
 gaineco harri-estelquia, iaquicera eta hats
 hatceza, vztzen eztuena, vsaça gaixtoa de-
 la. *Moles illa inposita sepulchro, ipsa est vit dura
 consuetudinis, qua premitur anima, nec respirare,
 nec resurgere permittitur.*

Aug. Serm
 44. de vet-
 bis Domini
 tom. 1. a.

Haur beror eman çuen adicera gure salbar-
 çailleac berac, Lazaro, laur egunetaco hil
 quiraitua, subitz hats-beherapen, eta senti-
 mendu eguinic, pitzcu çuenean. Berce guz-
 tiac erraqui eta aise cegoela pitzcu siruen,
 baiña Lazaro, iduriz, nequez. Adicera emai-
 tesgatic, ecin gaitz den, dembora luceas, bec-
 catuan vsarua, vsteidua, eta quirastua dagoen,
 beccatorcaren sendatcea, eta erremediatceza.
 Halacoz, hartara helicendena, Lazaro qui-
 rastua beçala da, iaicoaren bohere handiaz
 baicen, ecin erremedia-ditequeyena.

Artaçoin hautçaz, guztioz emaitenda adic-
 eera, nola luçamendutan, guertic guertora

96 GVEROTIC GVERORA COBRATCEN

ibliccaz, hartcen den vřantęa gaixtoa : eta vřantęa hura , ohoa oihalean beęala , sartcen den , gogoan eta bihorzean barren. Eta nola den enganamendn handia , eta gure galgarria , erraica , guero onduconaiz , guero bide onean iarriconai. Cezan guero haren ondoan defirainco duęu , berce guero luceagobac. Eta halatan guerotie guerora ęabilęala , vřantęarequin batcan , comunzqu guerrhatcē dena , heriotceac atrapatutic , ęin gaur ęguinen duęu.

Nela vřantęa gaixtoac gogortcen , eta eř anřatcen duen beccaturan.

C A P. VIII.

GAUęa gaixtoa , eta perilosā da , orainocoan erran den beęala , beccaturan egoiteaz eta seguitceaz , coberatcen den vřantęa. Baiņa are da gaixtoago eta perilosago , vřantęa haren ondoco ondorea ; haca harraric forcen den bihia , haca emaitcenduen fruitua ; cein baita , beccaturan usutcea , gogortcea , ez anřatcea ; eta ahalquea , ohorca , eta prestutafun guztia galdutic , doillorqueriaz preęatcea lortatcea eta sendagailla ęgurea.

DYELA BECCATOREA. 97

In circuitu impij ambulans. Dio etregue Da- Psal. 11.
uítce. Inguruea, edo ingurunean dabilica
gaixtoac. Badabilica, ordea inguruea, pro-
betchugabe, bechiere leccu bereta liburteen
direla. Hala dabilianac, eguiren duen iraba-
ci guzia da, lurraten aurizquicea, çaparcea
eta gogortea. Eta cenbatenaz eta guchiago
bairabilla, haubatenaz çapateen ago, eta go-
gorteen ago du. Hala bada beccatoreac eta
beccatutan ibiltceaz eta vsacceaz gogorteen-
du bere concientela, mailu colpece ingudea
gogorteen duen beçala.

Emaiten du aditçera eçcritura fainduac, bi-
tisiac beçala direla gaixtoac, eta azqueneco
eguncan, ezquerreco aldean, ibenico diue-
la laincoac. *Statues hados à finistrit.* Bitiña, Matth. 13.
ahuntz-omea, gazte deiño, on da izteco, sa-
murda, vterda, falsoalda: ordea galicen du
adinac. Gueto eta guero doha, gaixtaraz,
çailduaz eta gogortuaz. *A Erax hodo aspe-* Plaut. lib. 1
rum facit hircum. Epigram.

Beccatoreac lehenbieçian beccatu guti
duñean, badirudi eçen oraiño, çerbait valio
duela, samurduen partecic, vter duen aur-
quintçatic, endreçeta onic eta goçoric ba-
duela. Eta hala orduan, predicatiez, conseil-
lu onez, eritasunez, bete lagunac biltcen-
çaitçala ceutceaz, gortceieç, eta hunelaco
bertce peril mueta batçuez, iccarateen da,
minberateen da, senticeiteen da, eta bere

58 VIANÇAC EZ-ANSIATCEN

buruari alharuric, ethorquicunaz gogoeran iatccenda. Baiña beccatur bethez guero, ple-
gua baituz guero, vfaruz guero, era vñançã
çaharuz guero, gaixatccenda, ez anñatccen-
da, eta aldezainguru gaixtoen berdin, dea-
breu paretñu eguiten da.

Vide Sancti
Thom. 1. p.
9. q. 2. c. 2.

Nola Ainguiruac bere edimenduz erdiets
abñatceñ guzeia, ez gñatceñ appurbana,
era pñsaruz, baiña colpe batez era offoqui
erdiets baitquen, Iñenbician hartu quen
bidca daduca eta edegucodu fecolacotcat.
Behin maccuruz guero alde batera ecin
chuchen oiteque bertcera era ez guibelat bi-
hur. Eta hala guerthateñ gñat gñiere hñt-
cen gareñean. Ceren san Damascenoc dioen
beçala.

Damascen.
lib. 1. p.
1. h. d. 1. d. 1.
et refert.
2. s. Thom.
ubi supra.

*Hec est hominibus mors, quod Angelis
casus.* Ainguiruac beccatur eguin guena,
eguitendu gñre baithan ere heriotgeac. Hec
beccatu eguineç guero, ercuten erreimedio-
ric, ez eta gñe ere, beccatutan hñlleç guero.
Bada ainguru gaixtoen egolçara, hurbilt-
eto gara gu ere, beccatu eguin hñfex, becc-
atutan gogortcera idñtce era ez anñatce-
ra ethortcen gareñean. Ainguru gaixtoen be-
hingoaz galdu era gogortcen beñhierecotz
hala bada gu ere, ez behingoaz baiña bai an-
hñz eran era anñiz beccatu eguineç eta be-
tan vñatuz gñtce era gogortcen gara.

S Thom. 1.
2. lib. 2. q. 2.
28. a. 1. c.

Eta halaco beccatua gogortuz guetozcoz
erraiten da spiritu sainduaren contraco bec

DVELA BECCATOREA.

99

catua dela. Cete hartaraz guero maliciazcoa baita, Era nola flacorasunez eguiten den beccatua, erraiten baita, aitaran contra dela; eta iaquin gahetz eta inoraticiaz eguiten dena femearan contra dela; hala maliciaz eguiten dena ere erraiten da spiritu sainduaren contra dela. Cein baita hain perilosoa, non galdeguiten baitu San Thomasce. *An sit remissibde.* Ea barceaquicun den? barcea alai direqueyenz? Eta ihardestendu lehenbieicoric; behingat mercecitez denaz becanbarean, ez-tuela barceamendutic merceci, ceren maliciazcoa baita. Bi garrena ihardestendu, maliciazcoa denaz gueroz, ezicela bere egitez barceacecoetarie. Ceren nola baita eritasun batque, hain handiac, gorputz goztia flacatua, vengutua, eta ecindua; bencendutenac, eta eriar hain iaunteen garcanac, non bere iqanez, eta egitez expaite erremeridioric, expaite sendaquicun. Hala ofina-tuaren, gogortuaren, itsutuaren, eta ez an-siatuaren beccatua, eta eritasuna ere hain da handia, non berenez expaita sendaquicun, eta ez barceaquicun. Ceren sendatceco, eta barceatceco behar diran erremeridioac, berac bere faliaz, eta bere maliciaz, bere placetara eta iaquiara, vraten baita, probecharu gabeiragaitera, eta gaitcera, Eta halaran halaco beccatuagatic, cein baita spiritu sainduaren contracoa, erraiten du San Matheoc,

Vide Sanct
1 hom 2 1.
qu 4. et &
sequenti-
bus & q. 14
art. 3.

100 VSANTÇAC EZ-ANSIATÇEN

March. 12. *Non remittetur in hoc seculo, neque in futuro.* Ez-
tela barceatuco mundu hunetan etz ez
bertcean ere.

Eguia da ordea nola laincoaren misericor-
dia baita guzeten gainreoa, guertxarrenda,
halaco beccatuertarie ére cenbaiten barceat-
cera. Ordea san Thomasec dioten beçala, ez
maiz, gutitan, eta miracuilluz beçala. *Per
misericordiam Dei aliquando tales quasi miracu-
lose sanantur.* Eta erraiten denean, ezcela ha-
laco beccatua barceatuco; aditcen da, ezte-
la barceatuco, ez ceren laincoac ecin barcea-
deçaquen, edo ezten cenbait barceateen;
baita ceren bataz gutitan barceatcen baituz
eta bertceaz ceren gaitz baita; era linean co-
ren nola maliciazeoa baita eta ez flacora su-
uezeoa, ezpaitu halacoac bere eguitez barce-
camenduric mercei.

S Thom.
vbi supra.

f. 1.

Caldeguiten dute Theologoc ea cer ar-
raçoiñez, edo cergatic, deicen diren
beccatore batque, herceen artetic oillina-
tuac, gogortuac, islituac eta laincoac berac
ere vtiac? Era laincoaren alderic denaz be-
çan batean, ezta etraz iaquiten, ezta erraz
arraçoinaren eta diferenciaren emaiten eta
edireiten. Ceren laincoac hala beccatutan
gogortuey, nola gainetaco bertce beccatore

DVELA BECCATORUA. 101

guztiey amaiten deraue, mundu hunetan di-
reino saluareco, eta beccatuertaric ilquitce-
co, alco duten beçain bertee garacia, lagune-
ça, eta labore. Haren aldetic bada behardena,
ezta handic deusen saltaric, eta ez elcatic,
Harciguzquiac beçala eguiten du, oncy, eta
gaixtoey, guztiey arguitcenderaue. *Solem* *March. 5.*
summaris facit super bonos & malos. Eta Ioidoue
Pauloc dioen begala. Iaincoac nahi du guz-
tiac salua ditecin. *Qui vult omnes homines sal-* *ad Thim.*
uos fieri. Eta halaber guztien athey dagote,
guztietan deitcendu, ideoqui baliagote nahi.
Ego sto ad ostium & pulso.

Ordea guztiarequin ere nola anhitz lec-
cutan, erraiten baitu scriptura sainduac, be-
ccatore batçue, berteen artetic, direla go-
gortuac, isutrac, eta Iaincoac ere vteçac,
eta are Iaincoac berac isutcen, eta gogort-
cen dituela: badirudi behar ligatqueçela
Iaincoaren aldetic ere bilhaen, eta etnan
cenbair causa, arraqoin, eta differentcia. Eta
edieciteco, iaquin bearduque eoen, iccusten
duencan gure Iaincoac, nola gauden becca-
rutan sartuac, anhitz encien, eta pensu
eguiten duela, gure beccatu hetaric atherat-
ceco. Anhitz mainaz, eta traçaz vñatem,
duela, gure bide onen ibenceco. Nola gucu-
re vorundateç gurec esenco baitugu: nola
nahi badugu baitetz, eta nahi expadugu ecerz
erraiteco libre baicata: gure vorundate libre

Apocal. 3.

Ego iodu-
rabocor
Pharaonis.
Exo. 4.
Quem vult
indurat.
Rom. 9.
Extrema cor
populi lut.
isa. 63.

103 VSANTÇAC EZ-ANCIATCEN

hunen araubaz , densetan ere bortschatu ga-
be , deiteen , eta thiracsen gaitu laincoac bere
gana. Eta comunzqui lehenbicio aldiari , ez-
citu guztiz ocentqui , eta bortsitzqui deiteen
Jordone Paulu bat , deitu çuen beçala. Bai-
ña deiteen gaitu appur bana , emequi , ezti-
qui , naiañaz , concienteia alharuz , eritasu-
nac eruzuez , bere predication erranez , eta
anbitez bertze moldez. Eta hurrela lehenbicio
co deiteen , eta thiracsen gaituenean iharde-
ten badiogu , iurbiltzen bagatçaitça , gu-
rubi garrenean , bicitçuiago , eta sendoqui-
go deiteen , eta thiracsen gaitu : eta hala , ha-
la hirur garrenean , eta aincinat ere. Halaco
moldez , non azquenean osloqui , eta com-
plinuqui , campotie , eta barrenetie deitue,
eta faboreturic , bere garacian , eta adisqui-
deraçunean , beccatu guztiaz barceaturic
ibentzen baitaui. Ordea lehenbicio deitce,
thiracse , eta fabore ezti comun herçaz con-
turic eguiten ezituguneâ , herçaz prohercha-
cen ezcatenean , hec etrecibitzen ezitugu-
nean , biburicen bada ere , oraiño berriz , le-
heneco fabore comun herara beretara , eta
oraiño orduan ere deiteen bagaitu ere , asco
den beçain bertze : eta aincinerat ere prestie
badago ere , molde berean , lehen beçala deit-
ceco , eta faboretceco : ez ordea orduan , ezta
comunzqui aincinago iragaiten. Erran nahi
dut , lehen beçala bai , baiña ez çairuela or-

DVELA BECCATOREA.

103

duan, lehen baiño horritzquiago, eta sendo-
quiago deitzen, eta sahotateen. Eta haur
gureure falraz. Hala erraiten du ene escola
nabusi batea. *Obstinati exsecrati ob suam culpam
vix, qui nunquam videntur bene prioribus auxiliis,
neque ira non accipiunt posteriora illa auxilia,
qua reliquis peccatoribus saepe donantur.* Ezte-
ratuzquigu emaiten fabore bere gaitzezcoac,
abantailezcoac, eta emendailluzcoac. ceren
ezpaitugui erreceibitcen comunac eta ardu-
racoac. Edequitcen derautzquigu bi garrenac,
ceren gaitzqui vñatcen baitugu lehenbici-
coez. Ceren baldingauça tripian, eta appur-
tean leyal dena, arraçoin bada, handiagoan
ere emplega dadin. *Quia in paucis fuisti fidelis
supra multa te constituam.* Baditudi bertee al-
deta, leyal eztenari, emanen ceicana ere ede-
qui behar gaitzala. Ongui da, eta merceia da
aitcinero fabore tripiez conuric eguiten ez-
tuenari, eztaquitzen eman handiac. Gureac
dira falta. Ceren San Augustinec diuen be-
çala *Nunquam prius Deus deseruit hominem, nisi
prius ab homine deseratur.* Ezta behin ere Iain-
coac vñecen guicoia, baldin guicoac lehen-
nic, vñ.ezpadiça Iaincoa. Fabore comunac
arduracoac, eta asco diren beçain berteeçcoac,
emaiten derautze gogortuey, eta oslinaruey
ere, ez ordeç bere gaitzezcoac, eta aiantail-
lezcoac. Eta agueri da ezetz. Ceren nola
anhitz baitohz garaciatie garaciara, lagunt-

Cumel.

Math. 24.

Augustin.
lento, 88.
de tempore
tomo 10.

104 VĠANTÇAC EZ-ANSTIATCEN

- çatic laguniçara, eta faboreric faboreta, fa-
 lore bere gainexcoac, arduracoac baiño han-
 diagoac dituztenac, bere hala lehenbicio
 vquitcean senticortcen dira, bide onean iart-
 cen dira. *Ad cuius saltem, comitata sunt viscera*
mea. Edo behineçat hadate bere baidian bar-
 rena, aifecabe bat, conciençiaran alhadura
 eta minbera dula handibat: hain handia, non
 eciu oigui bere beccatuetan iarbaititezque
 eta ez sofega. Baiña fabore bere gainexcoric,
 comunaç era arduracoac baiño handiagoric
 içaren ezuteneç, ezute conciençiaran
 halaço alhadura handitic era veldurafonic
 içaien. Anticitic sofegatuqui, prefuna segur-
 ratuac beçala daude, eta hala egoireta da he-
 quen loria. Hala erraiten du halaço ez mint-
 ço dela spiritui sainduac. *Exultant cum male fa-*
cerint et exultant in rebus pessimis. Gaizqui
 eguitezen, eta egui ondoan, guztietan atle-
 guin hartcen dute, hartan loriatcen dira. *Im-*
puni carum profundum mularum venerit, conseruit.
 Gaiz-oac beccatuen. hosiuean sartuz guero
 eta betan Luçaro vñatuz guero, ezin antia-
 tic, ezraduca cõrunt, gainetacoac, sentien ga-
 be eguiteintu. Eta badio Iodec ere. *Bibunt im-*
quitate sicut aquam. Prefuna egarriac vr-
 ho-
 ça beçala, eiaten dituzte beccatuac. Ertan
 nahi du: erraxqui eta hartan atleguin hart-
 cen ducela. Halaçoey nola saincoarequin
 etfai bairira, eta etfai ere bairrena, ezteratuzto
 emaiten,

DVILA BECCATORIA

105

emaiten, bere adisquidey, edo gutiago esai
 direney emaiten derauzren erneratsun irat-
 sarpentatsun, barreneco herotsun eta bertec
 fabore handi ishil batzue. Eta hec ez emanetz igil:
 guero, berac here saltaz inlurcen, gogortcen,
 eta ez anhiarren dira. Hala erraiten du San
 Agustinec Pharaónuz ininigo dela. *Quid est*
quid dixit, exa inducabo cor Pharaonis, nisi cum
absque gratia mea, obdaret illam nequitiam suam?
 Iaincoac beccatorearen vizia, islutea, eta
 gogortcea, ezra ez Iaincoac berac isluta-
 sun haren era gogortatsunaren emaita eta ibent-
 cea, Bailla hura da, Iaincoac ez argitues, ez
 beratcea, fabore biei handi bere gailiezco
 liequen, beccatoreac berac, hala causaturic,
 ez emaita: eta handie islutea eta gogort-
 cea vizia. Hunela aditu behar da, eta haur-
 da, Iaincoaren aldetic eman ahal ditekueya
 arrazoifia, cergatic erraiten den, beccatore
 batzue, bertcen arteic, ditela isluta, eta
 gogortuac, eta Iaincoac isluteen eta gogort-
 cen dituela. Erran nahidu: bigarren fabore
 handiac here saltaz ezterauziela emaiten, eta
 islu eta gogor ditetin permitticen duela,

Aug. serm.
 88. de tem-
 po e quide
 prius de
 Pharae.
 com. 10.

§. 2.

Cergatic erraiten den beccatore batzue,
 bertcen arteic ditela isluta, gogor-
 tuac eta Iaincoac ere vicia, bada gure alde-
 H

IOE VSANTÇA EZ-ANSTATCEN

tic ere atzacoim bat, are claragoa era aditceco etrazagoa, sein haitz vsantça, legimentça, demaora luceaz beccarutan egoitça. Handic, hiala, egonietic, itsutcen etagugortcen da beccatorca: Handic onrafunera baino, gaix-tatafunera ccoriagoa, isuriagoa, eta emanagoa guelditcen da. Handic erroac eguitcintu. Fincan handic, beccatua bereracortcen, eta natural beçala errendaccen du, ian eta edan gabe baino guchiago, beccaturic egun gabe ere ecin dagoqueyela, iduritcen haitçaca.

Eguiten duçuegun beccatu bat era beccatu hartçaz orhoitcen çara arratsean, alhatcen çaitçu ceute concientcia. Eguiten duçu bihar bercebat, eta orduan ere orhoitcen çara. Ordea egun baino, bihar gutiago, orhoitcen çara. Lehenbician senticor, eta guero era guero gutiago. Lehenbiciric beccatu eguiten duçuncan, veldur çara, bi garcencan ere bai, ordea lehenbicicoan baino gutiago. Eca hanbat vsatcen duçu beccatu eguitrea, hanbat segnitcen duçu, non alde guziz veldurra gaitcen baituçu; vsatuari beçala, heran laquetcen baitçaitçu; era handic harat batere ezpaitcendu baino guchiago, ezpaitçuç con-turic eguiten. Beccatubat baitcen eztuena, min-bera da, senticor da, veldur da, ecin sofega diteque, baiña elun dituenac, beccatua beccatuari irachequiric, beccatuz bertheric dagoenac, ezau anistharic, ezau sentit-

DVELA BECCATOREA. 107

cen, extaduça comuric. Ceren vřanřare-
quin batean, iřfutura, gogortua, ezanřarna,
erz erroac eguicic, beccaturan barrenatřa-
řhua haitago.

Guřon batec, bere herritic campora in-
diatara edo bertec leccu vřun bateara pa-
ritcen denean, era oratřio bere herrico aguer-
rian, comarquetan eta terminoetan denean,
maiz beharcen du guibelat, bere herrico
mendieratat. Baiřa aicřina iraganerz guero,
bere herria eta herrico luera vřitatic galduz
guero, itřuliccen da bertec alderat; iwan be-
har duen, era dořan leccu hartat; eta han
aldiz, bere beguac, era gogoa ere ibentcen-
tu. Bada haur beror guerřatcen řaica, lehen
iřtu řanic, cenbait demboraz beccaturic
gabe řonic, beccatu eguiterat patitce neta
abiatcen denari ere. Abiatu berři haren,
maiz beharcen du guibelat, vřeicřnen bicitce
přeřturat; era harręaz orhoitunic, eguicen du
cenbait hatz-beherapen, errecibiccen du be-
re baitřan, cenbait iřtřura. Baiřa beccatu-
tan aicřina iraganerz guero, leheneco aztura
onac eta vřeřřuteac, begui vřitatic galduz
guero, gogoric vřeicř guero, ibentcen du al-
diz bere gogoa, eta bihorz guřia, eřcuen
arřean darabiltęan beccatuetan eta placere-
tan. Eta handic harat, ezru leheneco herřiaz
era bicitceaz contric eguicen, vřrundu da,
přeřentecoac darama guřia.

H 3

108 VSANTÇAC EZ-ANSTACEN

§ 3.

Becaru bat eguiten duçunean eriteen da arima; bia eguiten diruçunean eriscé ago du eta anhitz egunez vfa ça cohe sarreduçunean, eta vfaurça coçerçune, vfauari beçala, heran laqueten çairçunean, are eriteen ago da, orçean hurrantçen da arima. Era halacoç, ex consellu onez, ez p edicarien erranez, ez bere lagunac hiltçen çairçala icusticaz, eta ez hunelaco bertçe gauçaz, ezu conuic eguiten, etaez probechurac atheratçen, castetçe baicen.

Halacoari çuet harçen çaiça haincoarequin, en bati midicuarequin eguiten çaicana. Midicuaç emul en din erari, edari bar, purga bat, bere egutçaz ona, era ericasunari dagocana. Ordea purç onai çan agatic, eritasuna hain da handia eta bortitza, etia hain dago ahitza eta vsteldua, ecen ex paitio purgac haitere onic eguiten, gaitic baicen. Midicuaç eta midicuaç ezire taltarie. Norc du bada salta? Barrenço eritasunac, barrenço vstelisunac, Bada molde huncian berrean, gure-jaungoicoac ete, ezuco midicuaç, emaitendérautça beçaiure eriaz, edanaç, midicuaç, zuifuac, conselluaç, eta anhitz extemedio. Baiña guziarequin ete ezta fendateen. Autçitçe orçuan etiteen ago,

DUELA BECCATOREA

709

orduan burutitzen ago da. Eta nore du hitza? Er midietza, ex laimena. Nore bada? Eriac berac, beccatoreac: aldegnatuz galdua, naturalia, arrazatua, eta errose eguitie, beccatuz eta azturagaistoz bethea baitago. Iguzquia beratzen du eacoa, eta gogortzen zorra. Eta certarie helda da haur. Ez iguzquia beragania. Ceren hure biac orobat berotzeinu. Baisha helduda eacoaren eta larraren arteco differentzialia eta naturaligaitia. Tondone Petric, eta Iudasce bice eguin guren beccatu, eta biac daico eicuen Iaincoac, bicey emaa ceraren anbitz midietza eta erremedio. Eta guzterequin ere sendatu zan bara eta ez berceca. Sendatuen Tondone Petric Iaincoac egaraciaz; eta gueldituen sendatu gabe Iudas, bere faltaz eta maliciac.

Iaincoac beguira gaitzala, beccatuac ez sentirececa ethoretetic ceren balacney erraiten deraua Iaincoac berac. *La peccato vestro moriemini*. Ceuen bicec: nan hillez garetu, ceren haren gogortuac eta ez anfiatete baitzaudete. *Cor durum male habetis in nouissimo*. *Eccles. 9.* Bihoiz gogorra gaitzqui iñanen da bere azqueu sinean.

Baldin vix harenega harri handi bat eicuetarie, norat oiba lioaque, gusi ala behereti? Segur da behetici lioaquey eta. Bada ari, ma galdua hantat eritiez, harria beçala be-

110   VSANTÇA EZ-ANSIATÇEN

carutan vrtharua dagoena eta egon dena, no-
raco da bere azquen hnean, laincoze bere es-
cutie vtz deçancan ? Ezta eergaldeguinie.
Erhoquëria handia da, harria behetibi beça-
la, beccatutan dagoena ere, ezta ifernura
erorico vlte içaitea. Ceren harria cem pifü
den, are beccatua haita pifüago.

Bada çuciragan diren vrche guztioran, be-
hin ere ongüi coñessatu gabe, beccatutan go-
gorturic eta ez ansiaturic çaudecinorrec, cer-
tan haratu vlte duçu ? Nolatan duçu elpe-
rantça salbaccoco ? Ezta cuçau mundu hune-
taco aldia dagueñuean, iferua çureçat da-
goela ? Qu beçalatuez erraiten da. *Descende-
runt in profundam quasi lapis*, Erori ciren harritz
beçala, hondaterra.

Beraz huneiaten, ezta guertoric guertora,
ibili behar. Ezta dembora lueaz beccatutan
egon behar. Ceren egoite hura dagure gal-
garria. Handic sorteen da vsantça; vsantça-
tic ederetlea eder-estetic, ez ansiatcea; ez
ansiartetic ez sentitcea ez sentitietic, itluc-
cea, gogortcea, eta azquenean, ahalquea
galduric harraz preçatcea, loriatcea, eta
senda gaila eriztea, Eta handic harat, har-
taraz gueto, eziaguicula harraz conituric,
garzqui da hurranda, billaren pate eguten-
da.